

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА
281 - 19/18
Београд

Заштитник грађана
Zaštitnik građana

дел. бр. 9241 датум: 22.03.2018.г.

НАЦИОНАЛНИ МЕХАНИЗАМ ЗА ПРЕВЕНЦИЈУ ТОРТУРЕ

ПРАЋЕЊЕ ПОСТУПАЊА НАДЛЕЖНИХ ОРГАНА ПРЕМА МИГРАНТИМА И
ТРАЖИОЦИМА АЗИЛА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

Извештај о посети Центру за азил у Бањи Ковиљачи

Београд, март 2018. године

1. ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ПОСЕТИ

ПОСЕЂЕНА ИНСТИТУЦИЈА	Центар за азил у Бањи Ковиљачи
ЦИЉ ПОСЕТЕ	Праћење поступања према мигрантима
ПОСЕТУ ОБАВИО	Заштитник грађана
ДАТУМ ПОСЕТЕ	05. март 2018. године
НАЈАВА ПОСЕТЕ	Посета је најављена
ТИМ ЗА ПОСЕТУ	Чланови тима: Јелена Самарџић, <i>Заштитника грађана/НПМ</i> Јелена Јелић, <i>Заштитника грађана/НПМ</i> Преводац Душан Роаји, <i>фарси језик</i>

2. САРАДЊА СЛУЖБЕНИХ ЛИЦА СА ТИМОМ НПМ

Сви службеници Центра за азил у Бањи Ковиљачи (у даљем тексту Центар) остварили су пуну сарадњу са тимом НПМ, пружили све тражене информације и омогућили несметан увид у тражену документацију.

3. ТОК ПОСЕТЕ

Током посете обављен је разговор са управом Центра, лекарком опште праксе и андрагошкињом. Извршен је обилазак просторија за смештај миграната и обављени су несметани и ненадзирани разговори са затеченим лицима.

4. РАЗГОВОР СА РУКОВОДСТВОМ ЦЕНТРА

У разговору са управником, НПМ је потврђена информација да је Комесаријат за избеглице и миграције поступајући по препоруци из Извештаја о посети из 2017. године¹, обезбедио службено возило за потребе Центра за азил у Бањи Ковиљачи, а да се малолетници без пратње, сходно одлуци Комесаријата за избеглице и миграције, већ три месеца уназад упућују у Центар за азил у Крњачи. У тренутку посете тима НПМ у Центру није било малолетника без пратње и углавном су биле смештене породице са децом из Ирана.

Према службеним информацијама, на дан посете НПМ на смештају је било 95 лица². Структура лица у Центру према земљи порекла изгледа овако: Авганистан - 19, Аустрија - 1, Бангладеш - 1, Белгија - 1, Сирија - 2, Ирак - 37, Иран - 22, Камерун - 1, Казахстан - 1, Македонија - 2, Русија - 6, Украјина - 1 и из Хрватска - 1. Службеници Комесаријата

¹ 281-22/17, од 27. 03. 2017. г.

² Односно 96 лица, јер је једно лице било привремено одсутно из Центра.

наводе да од укупног броја лица у Центру, само њих 7 је изразило стварну намеру да желе азил у Србији³, а 3 мигранта су добила субвенцијарну заштиту.

Према полној структури, у Центру је било 27 мушкараца и 24 жена, док када је у питању старосна структура на смештају је било 42 малолетна лица у пратњи родитеља или родбине. Потврде о израженој намери мигранти не држе код себе, већ се приликом пријема у Центар, оригинал потврде о израженим намерама предаје службенику Канцеларије за азил, а копија се улаже и у досије мигранта.

Према наводима управника, услед смањених финансијских средстава у буџету Високи комесаријат за избеглице УН (у даљем тексту УНХЦР), Центар више не ангажује наставницу енглеској језика преко Данског савета за избеглице (у даљем тексту ДРЦ), а радно време наставнице која је укључена у васпитно – културни рад са децом и инструкторке задужене за држање часова плеса (тренинг зумбе) смањено је са 8 на 4 сата недељно (понедељком, средом и петком). Време трајања радионице шивења такође је смањено са 8⁴ на 3 часа недељно. Такође, услед смањених новчаних средстава, хигијеничарка ангажована преко Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања не ради у Центру од средине 2017. године.

У Центру је стално присутно обезбеђење. Током радних дана (понедељак – петак) у преподневним часовима (до 15:30) у Центру су присутни управник и две раднице Центра, а у поподневној смени један припадник обезбеђења. Такође, викендом су уведена целодневна дежурства у које су укључени управник, 2 колегинице из Центра и лице ангажовано по уговору о делу. Ходници Центра су покривени видео надзором, а обавештење о постојању видео надзора истакнуто је у приземљу зграде у делу где је портирница. Видео записи чувају се до три месеца, а онда се аутоматски бришу.

Мигранти добијају картице са новцем на месец и по дана, од удружења „Милосрђе“. Међутим, према наводима управника, како им тај новац није довољан, дешава се да конзервирану храну коју добијају за оброк, као и гарадробу коју деле међународне организације⁵, продају на пијаци у Бањи Ковиљачи.

5. ЖИВОТНИ УСЛОВИ У ЦЕНТРУ

Приликом обиласка просторија Центра уочено је да су смештајни услови и хигијена задовољавајући, што је утврђено и приликом претходних посета НПМ⁶. Такође, у складу са смештајним могућностима, води се рачуна о етничкој припадности, када је у питању разврставање и смештај миграната у Центру. Инциденте ситуације су и даље у домену последица конзумирања алкохола, а не етничке нетрпељивости.

Хигијенска средства обезбеђује Центар, а о хигијени заједничких просторија воде рачуна мигранти. За одржавање хигијене заједничких просторија постоји распоред и сваки дан нека друга соба одржава заједнички простор. У Центру постоје истакнуте писане информације о кућном реду, јеловнику на недељном нивоу, када се обавља замена постељине, као и распоред прања веша по собама и термини када у Центру има топле воде. Центар се закључава само током ноћи, а отвара се ујутру након прозивке и провере бројног стања миграната.

На огласној табли у приземљу истакнут је и распоред активности у Центру, као и која организација их спроводи. Такође, на огласној табли су истакнуте и информације коме и којим путем се мигранти могу обратити у случају лошег поступања од стране службеника Центра и кршења њихових права.

³ 2 лица су већ добила решење о отказу боравка.

⁴ Колико је било приликом посете НПМ 2017. године.

⁵ Гардероба за мигранте за децу узраста до 13 година обезбеђују Дечији фонд Уједињених нација (УНИЦЕФ), а за мигранте преко 13 година УНХЦР.

⁶ НПМ је посетио Центар 2014, 2015. и 2017. године. Извештај и одговор органа доступни на сајту <http://npm.rs/>

6. ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА МИГРАНАТА

Лекарка у Центру ангажована је по основу уговора о сарадњи који Дом здравља у Лозници има са ДРЦ ради пружања медицинске помоћи избеглицима и лицима у потреби за међународном заштитом. Сходно наведеном уговору, Дом здравља склопио је уговор о обављању привремених и повремених послова са лекаром ангажованом преко Националне службе за запошљавање, а за потребе пружања медицинске помоћи мигрантима у Центру. Средства за финансирање докторке обезбеђена су у буџету ДРЦ, а иду преко рачуна Дома здравља.

Међутим, услед смањених новчаних средстава која су донирана ДРЦ, радно време лекарке у Центру смањено је са 8 (како је било током НПМ посете у 2017. години) на 4 часа недељно (од 8:30 до 12:30 часова) од понедељка до петка. Такође, уговор о обављању привремених и повремених послова који је Дом здравља у Лозници имао и са медицинском техничарком, ради пружања медицинске помоћи мигрантима у Центру отказан је крајем прошле године од стране Дома здравља, тако да Центар од почетка текуће године нема медицинског техничара.

Према наводима управника, медицинској техничарки је престало радно ангажовање, јер Комисија за давање сагласности за ново запошљавање и додатно радно ангажовање код корисника јавних средстава, при Влади Републике Србије, није одобрила продужење њеног уговора са Домом здравља у Лозници.

Ангажовање медицинских радника за потребе обављања послова пружање медицинске заштите у Центру врши се преко Националне службе за запошљавање. Формално са њима уговор о обаљању привремених и повремених послова склапа Дом здравља у Лозници, док су средства за њихово финансирање обезбеђена средствима донација, односно ДРЦ.

УТВРЂЕНО

У Центру више није ангажован медицински техничар/ка чије је финансирање било омогућено из средстава донације (Дански савет за избеглице), иако су наведена средства и даље на располагању.

РАЗЛОЗИ

Молбу за попуњавање слободног, односно упражњеног радног места и за одобравање додатног радног ангажовања, у смислу члана 27е ст. 35. и 37. Закона, као и за настављање поступка у смислу члана 5. став 1. Закона о изменама и допунама Закона о буџетском систему ("Службени гласник РС", број 108/13), корисник јавних средстава подноси надлежном министарству, односно другом надлежном органу из члана 5. став 1. ове уредбе.⁷

Молба се не подноси ни у следећим случајевима:

...3) за ангажовање лица ради реализације пројеката који се финансирају средствима Европске уније или средствима донација, уколико се накнаде за њихов рад, са припадајућим порезима и доприносима, финансирају из ових извора.

Лица ангажована по основу уговора, без заснивања радног односа, у случајевима из става 1. тач. 2) и 3) овог члана не улазе у ограничење укупног броја запослених на одређено време због повећаног обима посла и лица ангажованих ван радног односа код корисника јавних средстава, прописано чланом 27е став 36. Закона.

Корисник јавних средстава је дужан да о сваком радном ангажовању у случајевима из става 1.

⁷ Уредба о поступку за прибављање сагласности за ново запошљавање и додатно радно ангажовање код корисника јавних средстава ("Сл. гласник РС", бр. 113/2013, 21/2014, 66/2014, 118/2014, 22/2015 и 59/2015),чл. 3. ст. 2.

овог члана обавести Комисију у року од пет дана.

Обавештење из става 3. овог члана мора да садржи број радно ангажованих лица, основ ангажовања и извор из којег се финансирају њихове плате (зараде), односно накнаде са припадајућим порезима и доприносима.⁸

ПРЕПОРУКА

Комесаријат за избеглице и миграције ће у сарадњи са Министарством здравља предузети све мере и активности из своје надлежности како би се у Центру за азил у Бањи Ковиљачи омогућило ангажовање медицинског техничара/ке, користећи постојећа средства из донација (буџета Данског савета за избеглице).

Специјалистички прегледи мигранта обављају се у Општој болници у Лозници, док се експертски педијатријски прегледи обављају у Дому здравља у Бањи Ковиљачи. Мигранти се на специјалистичке прегледе одводе у пратњи службеника Центра и преводиоца ради лакшег споразумевања и комуникације са медицинским радницима Болнице.

Фармаколошка терапија по налогу лекара специјалисте обезбеђује се из амбуланте Центра. Лекарски прегледи евидентирају се у књигу протокола, а извештаји са мишљењем лекара улажу се у досијее миграната. Оригинална здравствена документација коју мигранти доносе са собом приликом пријема у Центар остаје код њих, а копија тих налаза улаже се и у њихов досије. Стоматолошка заштита обезбеђује се у Дому здравља Бања Ковиљача и мигранти сами сnose трошкове стоматолошког лечења.

7. РАЗГОВОРИ СА МИГРАНТИМА

У разговору са мигрантима, исти су навели да су задовољни поступањем службеника Центра и генерално смештајним условима. Незадовољство су истакли услед недостатка сврсисходних активности у Центру, како за одрасле тако и за децу. Такође, било је примедби и на поступање локалног становништва, услед забране коришћења појединих објекта за рекреацију (спортска хала и базен). Још су навели да је у Центру смештен мигрант који добро познаје енглески језик, те да би било добро када би Центар обезбедио просторију за држање часова енглеског језика. У разговору са управником, тиму НПМ је речено да ће се обезбедити просторија за држање часова енглеског језика. Управник је навео да већ 2 мигранткиње из Ирана у договору са наставницом раде са децом предшколског узраста у Центру од 14 - 16 часова од понедељка до недеље.

⁸ Уредба о поступку за прибављање сагласности за ново запошљавање и додатно радно ангажовање код корисника јавних средстава, одредбе из члана 4а.